

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 265/2010-50

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. januára 2011 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti I. K. K., B., zastúpeného Advokátskou kanceláriou E. P., s. r. o., P., konajúcou prostredníctvom konateľky a advokátky JUDr. E. P., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 200/2002, za účasti Okresného súdu Bardejov, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo I. K. K. na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 200/2002 porušené bolo.

2. I. K. K. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré mu je Okresný súd Bardejov povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky ukladá uhradiť I. K. K. trovy konania v sume 303,30 € (slovom tristotri eur a tridsať centov) na účet Advokátskej kancelárie E. P., s. r. o., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bardejov je povinný uhradiť štátu trovy konania v sume 303,30 € (slovom tristotri eur a tridsať centov) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 7000060515/8180 vedený v Štátnej pokladnici do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 265/2010 z 28. októbra 2010 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť I. K. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 200/2002 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ 4. marca 2002 podal na okresnom súde proti S., š. p., B., C. B. a C. „žalobu na porušenie práva ochrany listového tajomstva“. Keďže od podania žaloby uplynulo už viac ako 8 rokov a vo veci nebolo meritórne rozhodnuté, sťažovateľ je toho názoru, že došlo k porušeniu jeho označených práv. Podľa jeho názoru je „nemysliteľné a neprípustné, aby v demokratickom a právnom štáte súd nedokázal vyniesť rozsudok vo veci samej v tak jednoduchej, ale o to závažnejšej kauze, ktorá je zásahom do práva na ochranu listového tajomstva“.

Sťažovateľ uviedol, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo konanie v jeho právnej veci právoplatne skončené.

Okrem toho, že sa sťažovateľ domáhal, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zároveň požadoval prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov. Napokon žiadal priznanie finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € a úhradu trov konania.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 1308/10 z 13. decembra 2010, v ktorom okrem chronológie procesných úkonov uviedol, že «spor je skutkovo i právne náročný, pričom v tomto smere poukazujú najmä na obsah vyjadrení žalovaných v prvom a druhom rade k žalobe... Zložitost' sporu v rovine skutkovej a právnej je daná aj faktorom, že predmetom sporu je nárok sťažovateľa, ktorý netvorí „obvyklú (bežnú) agendu“ rozhodovacej činnosti súdu... Prekážky postupu súdu v konaní podľa ustanovenia § 107 a nasl. O. s. p. zistené neboli. Aj keď sťažovateľ sám nespôsobil prietahy v konaní, nesporene svojimi nie vždy adekvátnymi podaniami a početnými účelovými opravnými prostriedkami, nesporene výraznou mierou prispel k celkovej dĺžke konania najmä z pohľadu možnosti súdu vec meritórne prejednať a rozhodnúť. K prietahom v konaní, ktoré boli zavinené súdom, došlo v období od 5. 9. 2007 do 27. 10. 2008. Príčinou bolo preloženie pôvodnej zákonnej sudkyne na výkon

funkcie sudkyne na Krajský súd v Prešove. Prietah v konaní v období od 5. 9. 2007 do 27. 10. 2008 považujem za prietah zbytočný.»

Sťažovateľ zaujal k vyjadreniam okresného súdu podaním doručeným ústavnému súdu 3. januára 2011 toto stanovisko:

„Sťažovateľ zotrúva na sťažnosti proti postupu Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 200/2002 a namieta ňou porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy a práva čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Zároveň sťažovateľ zdôrazňuje, že k porušeniu jeho označených práv došlo najmä v období od podania návrhu na začatie konania, t. j. v roku 2002 doposiaľ, pričom v predmetnej právnej veci nebolo k dnešnému dňu právoplatne rozhodnuté. Analýza predmetného spisu, ktorý sťažovateľ navrhuje ako dôkaz, ukazuje, že v tomto období došlo k nečinnosti súdu, čím došlo k zbytočným prietahom v konaní zo strany súdu, a teda k porušeniu označených práv sťažovateľa.

Okresný súd v Bardejov vo svojom vyjadrení potvrdzuje, že v právnej veci vedenej pred Okresným súdom v Bardejove pod sp. zn. 4 C 200/2002 doposiaľ meritórne nebolo právoplatne rozhodnuté, čím došlo k zbytočným prietahom.“

Súčasťou vyjadrenia okresného súdu bola aj táto chronológia priebehu napadnutého konania:

- „- 4. 3. 2002 – podanie žaloby o porušenie práva ochrany listového tajomstva,*
- 4. 4. 2002 – úprava žaloby žalobcom,*
- 6. 6. 2002 – uznesenie o pripustení žalovaného v 3. rade,*
- 19. 6. 2002 – oprava petitu žaloby žalobcom,*
- 24. 6. 2002 – odpoveď žalobcu na súdnu výzvu k špecifikácii petitu žaloby,*
- 2. 7. 2002 – vyjadrenie žalovaného v 2. rade k žalobe,*
- 10. 7. 2002 – vyjadrenie žalovaného v 3. rade k žalobe a úprave žaloby,*
- 24. 7. 2002 – vyjadrenie žalovaného v 1. rade,*
- 17. 4. 2003 – zaujatie stanoviska žalobcu k vyjadreniam žalovaných k žalobe,*
- 21. 8. 2003 – nariadenie termínu pojednávania na deň 24. 10. 2003,*

- 8. 10. 2003 – pojednávanie nariadené na deň 24. 10. 2003 preročené na deň 28. 11. 2003,
- 22. 10. 2003 – ospravedlnenie žalobcu a vyjadrenie k meritu,
- 22. 10. 2003 – predloženie požadovaných dokladov žalobcom,
- 10. 11. 2003 – zrušenie nariadeného termínu pojednávania,
- 10. 11. 2003 – vyjadrenie zákonnej sudkyne JUDr. Z. S.,
- 20. 11. 2003 – predloženie spisu Krajskému súdu v Prešove na rozhodnutie o vylúčení sudkyne JUDr. Z. S. z konania a rozhodovania vo veci,
- 19. 12. 2003 – uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 2. 12. 2003, ktorým bolo rozhodnuté, že sudkyňa JUDr. Z. S. nie je vylúčená z pojednávania a rozhodovania veci,
- 15. 3. 2004 – uznesenie, ktorým súd vyzýva žalobcu na úpravu petitu žaloby,
- 14. 4. 2004 – naplnenie súdnej výzvy žalobcom,
- 3. 6. 2004 – uznesenie o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov v rozsahu 3/4 žalobcovi,
- 28. 7. 2004 – odvolanie žalobcu voči uzneseniu zo dňa 3. 6. 2004,
- 29. 7. 2004 – predloženie spisu Krajskému súdu v Prešove na rozhodnutie o odvolaní žalobcu,
- 23. 9. 2004 – uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 16. 8. 2004, ktorým potvrdil uznesenie zo dňa 3. 6. 2004,
- 16. 11. 2004 – reakcia žalobcu na výzvu k zaplateniu súdneho poplatku,
- 22. 12. 2004 – uznesenie o zastavení konania,
- 21. 1. 2005 – odvolanie žalobcu proti rozhodnutiu súdu zo dňa 22. 12. 2004 so žiadosťou o úhradu súdneho poplatku v dlhšej lehote,
- 16. 2. 2005 – predloženie spisu Krajskému súdu v Prešove na rozhodnutie o odvolaní žalobcu,
- 27. 7. 2005 – uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 31. 5. 2005, ktorým potvrdil uznesenie zo dňa 22. 12. 2004,
- 30. 8. 2005 – dovolanie žalobcu proti rozhodnutiu Krajského súdu v Prešove ,
- 2. 10. 2006 – zaslanie Nálezu ÚS č. 63/06-27 zo dňa 19. 4. 2006,

- 30. 10. 2006 – predloženie spisu Krajskému súdu v Prešove v súvislosti s doručením nálezu,
- 13. 3. 2007 – uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 31. 1. 2007, ktorým bolo zrušené uznesenie zo dňa 22. 12. 2004 a vec vrátená súdu na ďalšie konanie,
- 18. 4. 2007 – dovolanie žalovanej v prvom rade voči uzneseniu Krajského súdu v Prešove,
- 26. 7. 2007 – predloženie spisu Najvyššiemu súdu SR v Bratislave na rozhodnutie o dovolaní žalovanej v 1. rade proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove,
- 5. 9. 2007 – uznesenie Najvyššieho súdu SR v Bratislave zo dňa 31. 7. 2007, ktorým odmietol dovolanie žalovanej v 1. rade,
- 24. 9. 2007 – spis prevedený JUDr. M. K.,
- 27. 10. 2008 – výzva k zaplateniu súdneho poplatku,
- 28. 11. 2008 – reakcia žalobcu na súdnu výzvu k zaplateniu súdneho doplatku za žalobu a zároveň ako opravný prostriedok k jej anulovaniu, ako právne irelevantnej,
- 12. 12. 2008 – uznesenie o pripustení zmeny žaloby,
- 13. 1. 2009 – žiadosť žalovanej v 1. rade o prerušenie konania,
- 9. 2. 2009 – odpoveď žalobcu na súdnu výzvu na zaplatenie doplatku k súdnemu poplatku za rozšírenie žaloby,
- 1. 4. 2009 – žiadosť žalovaného v 2. rade o poskytnutie informácií v právnej veci,
- 8. 4. 2009 – uznesenie o zastavení konania,
- 28. 4. 2009 – odvolanie žalobcu proti uzneseniu o zastavení konania,
- 15. 6. 2009 – odpoveď žalobcu na písomnú výzvu,
- 15. 6. 2009 – vyjadrenie žalovanej v 1. rade k odvolaniu žalobcu,
- 25. 6. 2009 – vyjadrenie žalovaného v 3. rade k odvolaniu žalobcu,
- 13. 7. 2009 – vyjadrenie žalovaného v 2. rade k odvolaniu žalobcu,
- 10. 7. 2009 – predloženie spisu Krajskému súdu v Prešove na rozhodnutie o odvolaní žalobcu proti uzneseniu zo dňa 8. 4. 2009,
- 27. 7. 2009 – vyjadrenie žalovaného v 3. rade,
- 14. 10. 2009 – uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo dňa 24. 9. 2009, ktorým zrušil uznesenie súdu prvého stupňa a vrátil vec na ďalšie konanie,

- 27. 10. 2009 – vz. 4 – uznesenie o uložení povinnosti žalobcovi uhradiť doplatok k súdnemu poplatku za rozšírenie žaloby,
- 25. 11. 2009 – odvolanie žalobcu voči uzneseniu,
- 23. 2. 2010 – spis predložený Krajskému súdu v Prešove na rozhodnutie o odvolaní žalobcu,
- 15. 4. 2010 – vyjadrenie žalobcu a zaslanie vyplneného tlačíva vz. 6 - Potvrdenie o osobných, majetkových a zárobných pomeroch na oslobodenie od súdnych poplatkov na ustanovenie zástupcu v právnej veci,
- 17. 5. 2010 – uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 27. 4. 2010 o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov nad sumu 100,- Eur žalobcovi,
- 19. 5. 2010 – vz. 4 – uznesenie o uložení povinnosti žalobcovi uhradiť doplatok k súdnemu poplatku za žalobu,
- 31. 5. 2010 – odvolanie žalobcu proti uzneseniu zo dňa 19. 5. 2010,
- 16. 6. 2010 – uznesenie, ktorým súd vyzýva žalobcu na doplnenie odvolania,
- 7. 7. 2010 – doplnenie odvolania žalobcom,
- 22. 10. 2010 – predloženie spisu Krajskému súdu v Prešove na rozhodnutie o odvolaní žalobcu. “

Obsah súvisiaceho spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené v jeho vyjadrení z 13. decembra 2010, preto ústavný súd poukazuje len na úkony uvedené v tomto vyjadrení, ktoré považuje za preukázané.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ podal na okresnom súde „žalobu na porušenie práva ochrany listového tajomstva“ proti S., a. s., C. B. a C., ktorou sa domáhal priznania majetkovej ujmy v sume „300 000 Sk“, ktorú neskôr rozšíril na „5 000 000 Sk“. Predseda okresného súdu označil predmetné konanie za skutkovo i právne náročné, pričom poukázal na skutočnosť, že «predmetom sporu je nárok sťažovateľa, ktorý netvorí „obvyklú (bežnú) agendu“ v rozhodovacej činnosti súdu». Podľa ústavného súdu nemožno v plnom rozsahu akceptovať tento názor, pretože o eventuálnej faktickej zložitosti tohto sporu nebolo možné dosiaľ hovoriť s ohľadom na časové obdobie (takmer 9 rokov), ktoré uplynulo o podania žaloby až dosiaľ, keďže konanie je stále iba v štádiu rozhodovania o poplatkovej povinnosti a meritom veci sa okresný súd ešte vôbec nezaoberal.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v napadnutom konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd konštatuje, že činnosť okresného súdu bola poznamenaná aj rozhodovaním o procesných návrhoch s'ťažovateľa a využívaním jeho práva podávať opravné prostriedky v konaní pred okresným súdom.

S'ťažovateľ opakovane upravoval podanú žalobu, jednak petit (hoci prvýkrát na výzvu súdu, keďže petit v predloženej podobe bol nejasný), ako aj okruh žalovaných.

Taktiež po výzve okresného súdu na zaplatenie súdneho poplatku požiadal o oslobodenie od jeho platenia. Proti uzneseniu okresného súdu, ktorým bol oslobodený od súdnych poplatkov v rozsahu troch štvrtín, podal s'ťažovateľ odvolanie, avšak neúspešne.

S'ťažovateľ sa ospravedlnil z pojednávania nariadeného na 24. október 2003.

Takisto bezúspešne sa s'ťažovateľ odvolal proti uzneseniu okresného súdu z 22. decembra 2004, ktorým bolo zastavené predmetné konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku, ku ktorému pripojil žiadosť „o úhradu súdneho poplatku v dlhšej lehote“. Súdny poplatok však uhradil postupne v splátkach (23. júna 2005, 14. júla 2005 a 18. júla 2005) až potom, keď Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) potvrdil uznesenie okresného súdu o zastavení konania z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku.

S'ťažovateľ podal ústavnému súdu v predmetnej veci s'ťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorej namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Co 63/05 z 31. mája 2005, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu o zastavení konania z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku. Ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd nepostupoval v danej veci v súlade s princípom spravodlivosti a neposkytol s'ťažovateľovi ochranu, a tak svojím postupom vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Co 63/05, ako aj jeho uznesením z 31. mája 2005 porušil základné právo

sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Po vrátení veci okresnému súdu, ktorý opätovne 8. apríla 2009 zastavil konanie z dôvodu nedoplatenia súdneho poplatku (z už rozšíreného petitu „5 miliónov Sk“), sťažovateľ znova namietal jeho postup odvolaním z 28. apríla 2009, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením z 24. septembra 2009, ktorým uznesenie prvostupňového súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

Ostatným úkonom sťažovateľa bolo ďalšie podanie odvolania proti uzneseniu okresného súdu z 19. mája 2010, ktorým bola sťažovateľovi uložená povinnosť zaplatiť doplatok k súdnemu poplatku.

Ako z uvedeného vyplýva, sťažovateľ opísanými postupmi realizoval svoje (predovšetkým) procesné oprávnenia, na ktoré mal ako účastník konania „zákonný“ nárok, avšak tieto nepochybne výrazným spôsobom prispeli k doterajšej dĺžke konania, čo ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bol postup samotného okresného súdu.

Ústavný súd sa stotožňuje s konštatovaním predsedu okresného súdu, ktorý vo vyjadrení uviedol, že *„k prietahom v konaní, ktoré boli zavinené súdom, došlo v období od 5. 9. 2007 do 27. 10. 2008... prietah v tomto období považujem za prietah zbytočný“*. Inak okresný súd konal priebežne vynímajúc ešte jedno krátke obdobie nečinnosti (od 24. júla 2002 do 25. marca 2003, t. j. 8 mesiacov).

Ústavný súd pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa

sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07). Podľa zistenia ústavného súdu bolo predmetné konanie poznačené nesústredenou a neefektívnou činnosťou okresného súdu.

Potom, keď bolo krajským súdom potvrdené uznesenie okresného súdu, ktorým bolo sťažovateľovi priznané oslobodenie od súdnych poplatkov v rozsahu troch štvrtín, bol sťažovateľ vyzvaný na úhradu súdneho poplatku. Sťažovateľ však opakovane žiadal okresný súd (15. novembra 2004 a 20. januára 2005) „o úhradu súdneho poplatku v dlhšej lehote“, a to v súlade s platnými predpismi a v zmysle uznesenia krajského súdu sp. zn. 2 Co 167/04 zo 16. augusta 2004 (ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu o oslobodení sťažovateľa od súdnych poplatkov v rozsahu troch štvrtín s tým, že sumu súdneho poplatku vo vyčíslenom rozsahu je sťažovateľ schopný uhradiť s využitím možnosti požiadať o jeho úhradu v splátkach, prípadne v dlhšej lehote). Okresný súd však nebral do úvahy predmetné žiadosti sťažovateľa a konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku 22. decembra 2004 zastavil. Krajský súd uznesením sp. zn. 1 Co 63/05 z 31. mája 2005 síce predmetné uznesenie potvrdil, avšak nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 63/06 z 19. apríla 2006 bolo toto uznesenie pre porušenie sťažovateľových práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru zrušené.

Okresný súd opätovne zastavil predmetné konanie uznesením z 8. apríla 2009 z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku sťažovateľom. Krajský súd však uznesením sp. zn. 2 Co 131/08 z 24. septembra 2009 zrušil sťažovateľom napadnuté prvostupňové rozhodnutie a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení uznesenia krajský súd vytkol okresnému súdu, že nepostupoval podľa § 10 ods. 1 písm. b) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v platnom znení, podľa ktorého ak nebol súdny poplatok zaplatený celkom, a to ani v dodatočnej lehote určenej súdom, uskutoční súd konanie, ak je v tej istej veci rozšírený návrh alebo podaný vzájomný návrh. Keďže sťažovateľ zaplatil časť súdneho poplatku, nedoplatenie jeho zvyšnej časti z rozšíreného návrhu neumožňovalo okresnému súdu zastaviť celé konanie. Keďže podľa názoru krajského súdu okresný súd týmto postupom pochybil, bolo nutné napadnuté uznesenie zrušiť a vrátiť vec na nové konanie. Okresný súd po vrátení veci uznesením z 27. októbra 2009 zaviazal sťažovateľa na doplatenie súdneho poplatku, proti ktorému však sťažovateľ

úspešne podal odvolanie, v ktorom okrem iného žiadal okresný súd o prehodnotenie priznaného oslobodenia so zreteľom na to, že došlo k zmene výšky súdneho poplatku, ktorú vzhľadom na osobné a majetkové pomery nebol schopný bez ohrozenia životnej úrovne rodiny zaplatiť. Krajský súd uznesením sp. zn. 18 Co 30/2010 z 27. apríla 2010 napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil, pričom sám rozhodol o oslobodení sťažovateľa od súdnych poplatkov v plnom rozsahu.

V predmetnom konaní sa počas jeho doterajšieho trvania neuskutočnilo ani jedno pojednávanie (jedno pojednávanie bolo síce nariadené, avšak pre ospravedlnenú neúčast' sťažovateľa bolo odročené na iný termín, ktorý bol však okresným súdom zrušený).

Ústavný súd ďalej konštatuje, že napadnuté konanie nie je ani po takmer 9 rokoch od jeho začatia právoplatne skončené a stále sa nachádza v štádiu rozhodovania o výške súdneho poplatku a jeho úhrade (doplatení) sťažovateľom. Je potrebné poznamenať, že v tomto časovom úseku je zahrnuté aj obdobie od 1. augusta 2005, keď bolo konanie právoplatne zastavené z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku, do 13. marca 2007, keď bol okresnému súdu vrátený spis z krajského súdu potom, keď bolo ústavným súdom zrušené jeho potvrdzujúce uznesenie sp. zn. 1 Co 63/05 z 31. mája 2005 o zastavení konania.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že postup okresného súdu s prihliadnutím na doterajšiu dobu konania (takmer 9 rokov) a predovšetkým na jeho neefektívnu a nesústredenú činnosť, ako aj na uvedené obdobia nečinnosti nemožno považovať za ústavne akceptovateľný vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ani za primeraný vo vzťahu k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľa boli porušené.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez

zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom a konanie pred okresným súdom v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti skončené nebolo (spis bol predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z 19. mája 2010, ktorým bola sťažovateľovi uložená povinnosť doplatiť súdny poplatok), prikázal okresnému súdu, aby konal vo veci bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Poukázal najmä na to, že sa „v dôsledku zbytočných prietáhov súdu dostal do stavu dlhotrvajúcej právnej neistoty a stratil tým dôveru v nestrannosť súdov, ako aj presvedčenie, že sa súdnou cestou možno v Slovenskej republike dovolať spravodlivosti. Sťažovateľ tiež poukazuje, že v dôsledku nečinnosti okresného súdu sa dostal do sociálnej tiesne. Dlhodobý stav právnej neistoty sa prejavil negatívne aj na zdravotnom stave sťažovateľa.“

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto

prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadost'učinenia. Pri určení finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu, ako aj na záver o nesústredenosti a neefektívnosti jeho postupu, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, nie zanedbateľný podiel s'ťažovateľa na predĺžení konania, ako aj skutočnosť, že konanie v právnej veci s'ťažovateľa nebolo ani po takmer 9 rokoch od jeho začatia do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 500 € s'ťažovateľovi za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania s'ťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom Advokátskou kanceláriou E. P., s. r. o., P. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2009, ktorá bola 721,40 €.

Ústavný súd úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie s'ťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 120,23 €, t. j. za dva úkony 240,46 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 7,21 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 254,88 €. Keďže právna zástupkyňa je platcom dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), uvedená suma

bola zvýšená o DPH vo výške 19 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa § 27 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 303,30 €.

Podanie právnej zástupkyne sťažovateľa doručené ústavnému súdu 3. januára 2011 nevyhodnotil ústavný súd vzhľadom na jeho obsah ako podanie relevantné na rozhodnutie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal.

Ústavný súd vyslovil povinnosť Kancelárii ústavného súdu uhradiť trovy konania právnej zástupkyne sťažovateľa a okresnému súdu uhradiť štátu trovy konania na účet Kancelárie ústavného súdu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2011